

HET BOEK JONAS

door

HENRI BRUNING.

Zoo was Ninivé, het ongelukkige Ninivé; het Ninivé dat ben was van zijn eigen zonden, van zijn eigen rotheid. O, het is hard geweest, bitter-hard van vertwijfeling en „weerbaarheid“, van verzet en haat. — maar ook, tegelijk, zoo eindeloos-eenzaam, in zijn nooit-gestild, nooit-verwoest verlangen naar leven, naar bevrijd-zijn uit het vuil, uit het duister, uit de chaos van hun leven. Er is geschreven, dat de zonden der ouders in de kinderen worden gewroken, dat is ook dit: dat de kinderen niet meer zullen weten „het onderscheid tusschen kwaad en goed“, waar de ouders eens bewust de genaden verworpen hebben; dat de kinderen zullen vereenzaamd zijn en niet zullen weten, zeer lang niet, waarom hun pijn, en niet zullen weten, zeer lang, hoe daarvan vrij te komen: vrij van die drift die hen meesleurt daarheen, waarheen zij nooit wilden. Die niets zullen weten, wanneer er niemand komt die het verlossende woord spreekt.

Maar één stem, en als Ninivé zich nu bekeeren zal, zal het zich geheel en volledig overgeven, en het trotsche, harde, verbitterde, perverse Ninivé zal zich overleveren en geleid willen: worden als een klein, onmondig kind; één stem, en Ninivé zal termond het verlossende woord herkennen, en komen en doen, en als Paulus zonder aarzelen zeggen: Heer, wat wilt ge dat ik doen zal. Eén woord, en Ninivé zal in zijn armoede de rijkdom herkennen die het verloor, één woord, en een eindeloos verlangen zal er losbreken in al deze verdoolde, gehavende en ontredderde zielen en zij zullen plotseling weten, dat dit het woord des levens is, des lichts, het woord der groene aarde, het woord der eerste scheppingsdagen, het woord dat hen bevrijden zal van hun zelf en van al datgene, waarvan zij wálgden.

Eén stem, en als het luistert — zullen honderd en twintig duizend zielen gered worden; maar als het niet luistert, zal Ninivé als Sodoma, als Pompei van de aarde worden weggevaagd: een dorre tak die, onvruchtbaar geworden, in het vuur wordt weggevoerd. Uit haar zal niets goeds kunnen voortkomen.

Maar Ninivé heeft zich bekeerd: van Ninivé is gezegd geworden:

„De mannen van Ninivé zullen opstaan in het oordeel met dezen geslachte, en zij zullen dat verdoemen; omdat zij penitentie gedaan hebben, door de predicatie van **Jonas**.“

Van Ninivé is gezegd geworden:

„In de mannen van Ninivé hebben in God geloofd; en zij hebben gepredikt dat men vasten zoude, en zij trokken zakken aan van de meesten tot den minsten.“

En het woord is gekomen tot den koning van Ninivé: en hij is opgestaan van zynen koninklyken stoel, en hy heeft zyn kleed van zich afgeworpen, en hy heeft eenen zak aengetrokken, en hy heeft gezeten in de asche.“

Ninivé was zóó verrot en ontredderd, dat, door eigen schuld, door de schuld der ouders, er door haar-zelf uit haar niets goeds meer zou kunnen voortkomen. Wilde het niet vernietigd worden, dan moest er nieuw leven van buiten worden toegevoerd, dan moest haar geopenbaard en gegeven worden waartoe zij zelf zich niet meer zou kunnen opworstelen. Dan zou nog alles vruchtbaar kunnen worden: waar het nu zélf die genade verspeeld had.

Zou God, in zijn overvloed van Liefde, dan dulden

dat **Jonas**, die Hij had uitverkoren al die zielen tot Hem te voeren, die allerlaatste genade Ninivé onthouden zou. Neen, niet waar. Niet alleen zal God willen, dat **Jonas** die laatste genade aan Ninivé volbrengt, maar Hij zal ook willen, dat **Jonas** zijn taak volbrengt in diezelfde Liefde-verteedering als waarmede God over Ninivé staat, al verbrak dat dan van háár kant met God iedere gemeenzaamheid.

En God, zijn groote goede God, zijne stilzwijgend over der menschen ijdele daden glimlachende God heeft van deze vlucht „het teeken van **Jonas** de profeet“ gemaakt. Het teeken waarop gansch Ninivé zich bekeeren zou.

Maar als Ninivé zich bekeert maakt zich van **Jonas** weer die oude angst meester, dat n.l. Gods Liefde, Gods Lankmoedigheid weer de overhand zullen krijgen en dat Ninivé na zeer korten tijd dit allerschoonste-in-God weer misbruiken zal. Die angst, en de verontwaardiging dat zijn God zich altijd gedroeg alsof hij nimmer werd beleedigd, worden heviger en bitterder naarmate hij zekerder gaat weten dat Ninivé niet vergaan zal:

had Ninivé zijn ondergang niet verdiend?

(maar was ook **Jonas** zélf niet altijd Gods straffen schuldig; en wie, wie is zóó rechtvaardig, dat hij voor Gods aangezicht mag wandelen? Ook **Jonas** immers niet.)

maar Ninivé, had het ooit volhard, wanneer het een poging deed om zich te bekeeren, had het iets waarrachtigs voor God over gehad?

(maar **Jonas** — had **Jonas** ooit kunnen volharden als God hem niet geholpen had; mocht **Jonas** verwijten, hij, die uit zich-zelve toch ook niets was.)

maar er was zooveel trotsche hardnekkigheid, zooveel bewuste Godslastering in de zonden van Ninivé aanwezig geweest; dit volk moest vernietigd worden; iets hilyend-goeds kon er toch niet meer uit Ninivé komen. Ninivé moest vernietigd worden — als voorbeeld, als bedreiging: als zelfs deze stad zou gespaard worden, waarop zou **Jonas** zich dan nog kunnen beroepen als zijn enige toevlucht nog'n bedreiging was, en wie zou zich dan nog over zijn God en Heer ontfemen. Immers: hij zou Ninivé bedreigd hebben en Ninivé was immers niet vergaan.

Luistert, hoe schoon en stilzwijgend zijn God hem op dit alles antwoord zal geven (want wilde Hij Ninivé niet verliezen, Ninivé met zijn duizenden zielen, niet minder wilde Hij iets verliezen van **Jonas** onstuimige en duizend-voudige liefde: die moest geheel zellijkvormig aan de Zijne zijn).

Jonas, als hij zag, dat Ninivé niet verging, is gram geworden: hij heeft God Zijn Barthartigheid en Lankmoedigheid verweten, en verbitterd gezegd:

„En nu, Heere, neem, dat bid ik U, myne ziel van my, want de dood is my beter dan het leven.“

Maar de Heer heeft hem zachtmoedig geantwoord: — Meynt gy ook, dat gy wel te regte gram zyt?

Maar **Jonas**, verontwaardigd en mokkend (want hij wist wel, dat hij ten onrechte gram was, daar hij de oneindige en Goddelijke Liefde wilde afstemmen op zijn menselijke en eindige liefde) — heeft God zelfs niet geantwoord: „En **Jonas** is uyt de stad gegaen, en hij heeft gezeten tegen het oosten der stad.“

Maar de Heer is Zijn beminde stilzwijgend achterna gegaan, en heeft hem stil en minzaam het geheim van Zijn Liefde ontvouwd, bijna zonder woorden, als was zijn God beschroomd dit allerzoetste van Hem te moeten mededeelen, als beschroomd zóó heel Zijn armoede. Zijn hunkeren naar menschenliefde te moeten openbaren. Want terwijl **Jonas** buiten de stad zat, wachtend of God haar van de aarde vernietigen zou — toen heeft „den Heere God eerdveld bereyd, en het is geklommen boven **Jonas**“ hoofd, dat er eene schaduw zoude wesen op zyn hoofd, en hem bedekken: want hy had gearbeyd; en **Jonas** is blyde om dit eerdveld geweest, met eene groote blydschap.

En den Heer heeft eenen worm bereyd in het opgaen van den dageraad tegen den morgen: en dien heeft het eerdveld gekwetst, en het is verdroogd geweest.

En als de zonne opgegaan was, zoo heeft den Heere eenen heeten en brandenden wind geboden: en de zonne heeft op **Jonas** hoofd gestoken, en hij leed groote hitte; en hij heeft zynen ziele begeerd, dat hij sterven zoude, en hij heeft gezeyd: Het is mij beter te sterven dan te leven.

En den Heer heeft gezeyd tot **Jonas**: Meynt zij ook dat gy wel te regte gram zyt op dit eerdveld? En hij heeft gezeyd, Ik ben wel te regte gram tot den dood toe.

En den Heer heeft gezeyd: Gy zyt bedroefd om het eerdveld, daar gy niet een gearbeyd hebt, noch gedaen hebt dat het worden zoude, hetwelk binnen eenen nacht opgesproten is, en op eenen nacht vergaen is.

En zal ik Ninivé de groote stad niet sparen, daer er meer dan honderd en twintig duizend menschen zyn, die niet weten wat onderscheid dat is tusschen hunne regter en linker hand, en veel beesten?“

Ge verstaat? En zou ik Ninivé niet sparen, dat ik gedragen en gevoed heb als een klein kind, dat ik verzorgd heb en waarvoor ik gearbeyd heb, dat het wasgen zoude tot een schaduwplant voor Mijn Aangezicht: want ik ben degene, die gedoemd is voort te strompelen, ongeland, door de uitgeschroefde woestijn, door de brandende hitte van Mijn Liefde, een hitte, die niemand, niemand kan temperen; want ledere Liefde is oogenblikkelijk door dien brand verteerd, want alle heiden te saam vormen nog niet de schaduw-lin van een dunnen palmboom-stam. — Waarom onthoudt ge Me dit, o al te menscheleke, al te onstuimige, al te trotsche mensch. Niet naar u zelf, maar alleen naar Mijn Liefde-verlangen hebt ge te luisteren: de wijsheid der menschen, de liefde der menschen is een dwaasheid bij God.